

Carmen Iordăchescu

Luminița Mincă

Să dezlegăm tainele textelor literare

clasa a IV-a
semestrul 1

Editura CARMINIS

CUPRINS

I. AM SCĂPAT DE VACANȚĂ (RECAPITULAREA CUNOȘTINȚELOR DIN CLASA A III-A)

<i>Scrisoare, de Ana Blandiana</i>	4
<i>Pinocchio în Țara Jucăriilor, după Carlo Collodi</i>	10

II. VORBIM PE SĂTURATE (COMUNICARE ORALĂ)

<i>Un delfin bine-crescut, după Carlo Collodi</i>	16
<i>Secretele unei prezentări reușite</i>	21
Recapitulare/Evaluare	25

III. CARTE FRUMOASĂ, CINSTE CUI TE-A SCRIS (COMUNICARE SCRISĂ)

<i>Fluturi cu sute de aripi, după Mircea Cărtărescu</i>	29
<i>O altfel de bibliotecă, de Dan Rădulescu</i>	36
Evaluare	46

IV. O IARNĂ DE... POVEȘTE (TEXTUL LITERAR)

<i>Darul lui Moș Crăciun, după T. O. Bobe</i>	50
<i>Cum a furat Grinch Crăciunul, de Dr. Seuss</i>	55
Recapitulare/Evaluare	59

V. UN FINAL SPECTACULOS (RECAPITULARE)

Evaluare semestrială (1)	62
Evaluare semestrială (2)	66

I. AM SCĂPAT DE VACANȚĂ

(RECAPITULAREA CUNOȘTIINȚELOR
DIN CLASA A III-A)

Scrisoare

de Ana Blandiana

• Înțelegerea textului • Comunicare •

1

Completează enunțurile.

- ◆ Titlul poeziei este _____.
- ◆ Autoarea poeziei este _____.
- ◆ Pseudonimul acesteia e potrivit pentru o scriitoare de poezii, deoarece _____.
- ◆ Poezia are _____ strofe și fiecare strofă are _____ versuri.
- ◆ E scrisă pentru _____, deoarece personajul principal este un _____, iar subiectul poeziei este prelungirea _____.

2

Bifează răspunsurile corecte.

● „Scrisoare“, de Ana Blandiana, este:

- un text liric (poezie) un text epistolar (scrisoare) un text narativ (povestire)

● Soarele este considerat „stăpân al vacanțelor școlarești“ deoarece:

copiii se bucură de apariția acestuia mai ales în vacanțe

datorită lui există vacanța de vară a elevilor

din cauza lui, iarna, jocurile copiilor sunt deranjate

● Copilul speră ca „astrul auriu“:

să prelungească vara cu vreo două luni și vacanța mare cu zece ani sau măcar „cât de cât“

să nu-și mai facă apariția iarna

să amâne o zi-două începerea școlii

3

Răspunde la întrebări.

a) Cum se numește persoana care trimite o scrisoare? _____

Dar cea care o primește? _____

b) Cu ce formule i se adresează soarelui expeditorul scrisorii? Motivează. Explică folosirea punctuației. _____

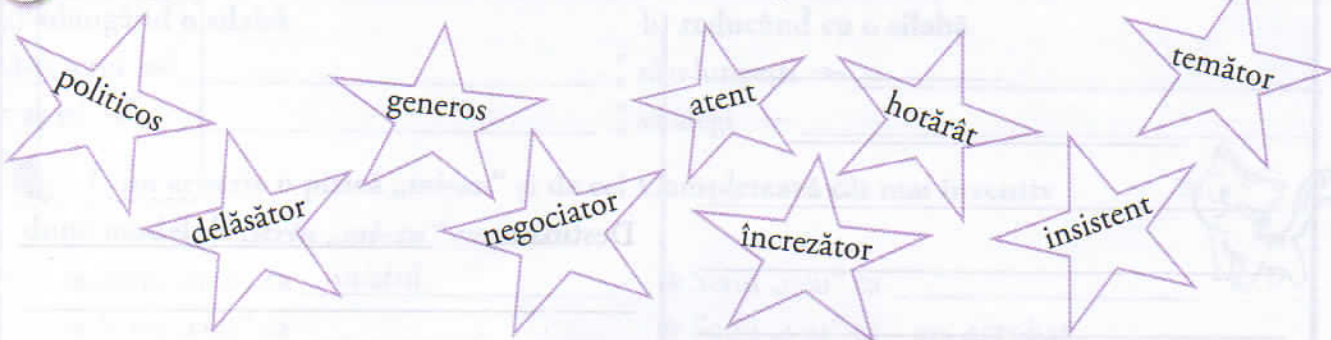
c) Ce își dorește cel mai mult copilul? _____

d) Care sunt învinuirile aduse de copil soarelui? Cum pot să îl influențeze ele pe soare în luarea unei hotărâri? _____

4 Spune-ți părerea și motivează! Versurile „Iar de-ți va fi greu, ca răsplată,/ Iarna poți să nu mai vii deloc.” arată că autorul scrisorii:

- este: generos ingenios șmecher, hoțoman sincer doar pe jumătate
- vrea să obțină două lucruri odată: să-i ofere soarelui o „răsplată” și să se distreze iarna fără să mai fie deranjat de astru

5 Colorează steluțele care corespund trăsăturilor copilului.

6 Răspunde și argumentează! Ce reprezintă soarele pentru tine?

REȚINE! Scrisoarea este un text epistolar, o comunicare scrisă trimisă cuiva prin poștă sau prin intermediul unei persoane.

7 Jurnalul cu dublă intrare

Strofa care-mi place cel mai mult este:	Am ales această strofă deoarece:

8 Dorințe ascunse. Dacă ar exista ceva sau cineva care ți-ar putea îndeplini o dorință, care ar fi aceea?

9 Să ne reamintim! Ce conține cartea poștală?

10 Scrie-le o carte poștală bunicilor cu tema „Vacanța de vară petrecută cu voi“.

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<div style="text-align: right; margin-bottom: 10px;"> </div> <p>Destinatar: _____</p> <hr/> <p>Str. _____ Nr. _____</p> <p>Bl. _____, Sc. _____, Et. _____, Ap. _____</p> <p>Sectorul _____ / Județul _____</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;">Cod poștal</td> <td style="width: 50%;">Localitatea</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td style="height: 20px;"></td> </tr> </table> <p>Oficiul Poștal _____</p> <p>Țara de destinație: _____</p>	Cod poștal	Localitatea		
Cod poștal	Localitatea				

11 Spune-ți părerea! a) Compară cele două strofe. E suficient să faci rime pentru a scrie o poezie reușită?

Mult stimată soare aurie,
Sau, mai simplu, dragă soare,
M-am hotărât să-ți scriu
O scrisoare.

- Dragă soare mare,
- Îți scriu o scrisoare,
- Ca vacanța noastră
- Să se prelungască.

b) Ce idei originale sau pline de umor folosește Ana Blandiana în poezia „Scrisoare“?

Dă două exemple. _____

● Elemente de limba română ●

1 Scrie cuvinte cu sens asemănător.

stimat = _____
 astru = _____
 a se hotărî = _____
 epistolă = _____
 a îndupleca = _____
 neschimbată = _____
 nămeți = _____

2 Găsește cuvinte cu sens opus.

simplic ≠ _____
 frică ≠ _____
 stăpân ≠ _____
 a lungi ≠ _____
 răsplată ≠ _____
 a topi ≠ _____
 puținel ≠ _____

3 Transformă:

a) adăugând o silabă

să-ți scriu → _____
 c-aș ști → _____

b) reducând cu o silabă

să o lungești → _____
 să alegi → _____

4 Cum ar scrie o pisică „mi-au“ și de ce? Completează cât mai inventiv după modelul: *Scriu „mi-au“ ca pisica.*

✿ Scriu „n-ai“ ca naistul. ✿ Scriu „c-ai“ ca _____
 ✿ Scriu „c-aș“ ca _____ ✿ Scriu „s-ar“ ca un acrobat.

5 Alcătuieste enunțuri în care să ortografiezi diferit cuvintele.

de loc/deloc ↙ Ion Creangă era de loc din Humulești.
 ↘ _____
 numai/nu mai ↙ _____
 ↘ _____
 mai/m-ai ↙ _____
 ↘ _____
 sar/s-ar ↙ _____
 ↘ _____

6 Compune enunțuri în care cuvintele „vara“, „luni“, „vii“ să aibă sensuri diferite.

7 Scrie cinci termeni din familia cuvântului „a scrie“.

8 a) Scrie forma corectă a verbului.

§ Eu știu.	⋮	§ Eu vin.	⋮	§ Eu scriu.
§ Tu _____	⋮	§ Tu _____	⋮	§ Tu _____
§ (Tu) să _____	⋮	§ (Tu) să _____	⋮	§ (Tu) să _____

b) Alcătuieste câte un enunț cu trei dintre formele completate.

9

Analizează conform cerințelor perechile substantiv-adjectiv alese din poezie:

• substantiv: fel, gen, număr;

• adjectiv: gen, număr.

☆ astru auriu

☆ dragă soare

☆ vacanțelor școlare

☆ vara neschimbată

10

Ai plecat în expediție într-o zonă muntoasă împreună cu familia, dar v-ați rătăcit. În drumul vostru întâlniți un salvator montan. Iei inițiativa și soliciți informații acestei persoane calificate. Scrie dialogul. Folosește toate semnele de punctuație învățate.

11

Povestește într-un text de 10-15 rânduri o întâmplare trăită/imaginată de tine în care cel de-al doilea personaj a fost/este o ființă necuvântătoare.

Vara, sus într-un copac
Locuia un pitpalac
Și cânta fermecător
Și-l iubea Apolodor,
Îl iubea ca un copil
Și-i ducea mereu pistil
Ba, în cuib, câteodată,
Îi punea și ciocolată
(Aliment pe care încă
Pitpalacii nu-l mănâncă).

Minidicționar

pistil – (rar) pastă de fructe uscată sub formă de foaie

Dar așa a fost să fie:
Toamna, păsările fac
Marea lor călătorie
Deci, adio, pitpalac!
Și-a rămas acel copac
Singur, ca o colivie
Părăsită și pustie.
Și atunci, Apolodor,
Trist și copleșit de dor,
A urcat, foarte curând,
Sus, în cuib, un difuzor.
Și așa, din când în când,
Mai stătea sub el, oftând.
Iar dacă venea vreodată
Cu pistil sau ciocolată
Îl ploua de sus, în cale,
Melancolic și agale
Mii de note muzicale...
(vol. „A doua carte cu Apolodor”,
Editura Humanitas)

❁ Scriitorul Gellu Naum vorbește despre plecarea păsărilor călătoare. Ce este original în felul în care abordează acest subiect des folosit în operele literare?

❁ Realizează un cvintet pornind de la personajul principal al poeziei.

Cuvântul de bază →
(Personajul)

Două adjective care descriu
cuvântul de bază →

Trei verbe →

O propoziție formată din patru cuvinte
care arată cum își alina dorul Apolodor →

montat

Un cuvânt conținut în numele personajului →